

روش های کنترل کوکسیدیوز

کوکسیدیوز مهمترین بیماری انگلی تک‌یاخته‌ای در طیور است که با بروز ضایعات در دیواره روده، کاهش هضم و جذب، کاهش رشد و افزایش تلفات می‌تواند در نهایت ضررهای اقتصادی را به دنبال داشته باشد. کوکسیدیایها که با قابلیت تکثیر سریع در سلول های پوششی روده و روده کور باعث عفونت در طیور می‌شوند، از جنس آیمریا هستند. اگر چه با شستشو و ضدعفونی سالن‌ها بعد از تخلیه گله، می‌توان جمعیت آیمریا را کاهش داد ولی بسیار مشکل است که بتوان سالن را از وجود کوکسیدیایهایی که قبلا در سالن بوده‌اند به طور کامل پاک کرد. چندین گونه آیمریا باعث بروز نشانه‌های کلینیکی بیماری در پرنده می‌گردد. بر عکس نوع حاد بیماری، نشانه‌های تحت کلینیکی کوکسیدیوز کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند و از آنجا که اغلب تشخیص داده نشده و درمان نیز نمی‌شوند لذا می‌توانند بیشترین خسارت را از نظر وزن‌گیری و بدتر شدن ضریب تبدیل غذایی سبب شوند. با حفظ بهداشت، درمان دارویی و ایمن‌سازی می‌توان از بروز کوکسیدیوز در گله پیشگیری کرد. در حال حاضر چندین نوع از داروهای ضد کوکسیدیوز از جمله ترکیبات سنتتیک، کواینالون ها و یونوفرها در دسترس می‌باشد، اگر چه سودمندی و کارایی همین ترکیبات نیز ممکن است در طی زمان و در اثر مصرف مداوم، کاهش پیدا کند. با اعمال روش‌های عملی استفاده از آنتی‌کوکسیدیال‌ها و از جمله استفاده از برنامه تغییر و جابه‌جایی این ترکیبات در گله‌ها، می‌توان مقاومت دارویی را به حداقل رسانید. در سال‌های اخیر مصرف برخی از انواع واکسن‌های زنده که از سویه‌های با حدت‌های مختلف تهیه شده‌اند افزایش یافته است. با استفاده از واکسن می‌توان سویه‌های حساس به آنتی‌کوکسیدیال را جایگزین سویه‌های مقاوم به وجود آمده در مرغداری کرد که از اینجا اهمیت اجرای برنامه‌های چرخشی شامل استفاده متناوب واکسن و آنتی‌کوکسیدیال مشخص می‌گردد.

علاوه بر استفاده از آنتی‌کوکسیدیال‌ها و واکسن، در سال‌های اخیر آزمایشاتی نیز با استفاده از ترکیبات گیاهی برای کنترل کوکسیدیوز صورت گرفته ولی نتایج به دست آمده بسیار متغیر بوده و قابل اطمینان نبوده‌اند. به طور کلی کنترل کوکسیدیوز با استفاده از آنتی‌کوکسیدیال و واکسن، به تنهایی عملی نخواهد بود مگر اینکه با بهبود تمامی شرایط مدیریتی همراه باشند. بهبود شرایط بهداشتی در سطح فارم، بهبود کیفیت بستر، استفاده از تأسیسات و تجهیزات مناسب، مدیریت سیستم آبخوری، تأمین فضای دانخوری کافی، تراکم مناسب در واحد سطح و تهویه کافی از موارد عمده‌ای هستند که همراه با مصرف آنتی‌کوکسیدیال‌ها و یا واکسن، می‌توانند در پیشگیری از کوکسیدیوز مؤثر باشند.